

5. ZDRAVSTVENO VARSTVO NA PRIMARNI RAVNI

5.3. ZOBOZDRAVSTVO

V letu 2023 je bilo v zobozdravstveni dejavnosti zabeleženih 3.050.002 obiskov. 70,1 % obiskov je bilo v okviru dejavnosti za odrasle, kjer beležimo 1.255 obiskov na 1.000 prebivalcev, starih 20 let in več. V zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike je bilo opravljenih 2.188 obiskov na 1.000 otrok in mladostnikov do 19. leta starosti. Skupno je bilo opravljenih 4.603.719 zobozdravstvenih storitev, kar je za 3,8 % več kot leta 2022. Restavracijskih storitev (storitev plombiranja zob) je bilo 22,6 %.

V zobozdravstveni dejavnosti otrok in mladostnikov se prikazujejo aktivnosti, ki obsegajo odkrivanje in zdravljenje zobnih in ustnih bolezni pri otrocih in mladostnikih, starih do 19 let, ter redne preventivne zobozdravstvene preglede pri predšolskih otrocih, učencih v osnovnih in srednjih šolah ter študentih. V dejavnosti zobozdravstvenega varstva odraslih se prikazujejo aktivnosti, ki obsegajo odkrivanje in zdravljenje zobnih in ustnih bolezni ter zobno protetično in estetsko rehabilitacijo pri ljudeh, starih 20 let in več.

Pri pregledu podatkov desetletnega obdobja 2014–2023 o številu vseh obiskov v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike beležimo v začetku postopno zniževanje števila obiskov na 1.000 prebivalcev, starih 0–19 let, najnižje skupno število obiskov je bilo leta 2020, nato pa se je število obiskov pričelo ponovno zviševati. Močnejšemu upadu preventivnih obiskov v letih 2020 in 2021 je sledil dvig leta 2022, a je bila stopnja obiskov v tem letu še vedno opazno nižja kot leta 2019 in leta pred tem.

Iz primerjave stopnje vseh obiskov v obdobju 2014–2023, ki so bili zabeleženi v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle, je razvidno, da je bila ta do leta 2019 bolj ali manj nespremenjena. V letu 2020 tudi v dejavnosti odraslega zobozdravstva opazimo zmanjšanje stopnje obiskov. V letu 2021 lahko že opazimo pričetek zviševanja stopnje obiskov, ki se je nadaljevala tudi v letih 2022 in 2023. V primerjavi z obdobjem pred letom 2020 je skupno število obiskov podobno, povečalo se je število prvih pregledov in zmanjšalo število ponovnih obiskov.

Opazne so regijske razlike. Stopnja kurativnih obiskov med odraslimi je bila najvišja v zdravstveni regiji Nova Gorica, najnižja pa v zdravstveni regiji Koper. Med otroci in mladostniki je bila stopnja kurativnih pregledov najvišja v regiji Nova Gorica in najnižja v regiji Novo mesto. Opazna je tudi razlika v stopnji preventivnih obiskov, ki je bila v otroškem in mladinskem zobozdravstvu najvišja v regiji Celje in najnižja v regiji Novo mesto. Stopnja preventivnih obiskov tako ni povezana oziroma ne sledi stopnji kurativnih obiskov. Na število obiskov delno vpliva tudi regijsko neenakomerna razporeditev zobozdravstvenih timov v posamezni dejavnosti. V dejavnosti odraslega zobozdravstva je stopnja preventivnih obiskov zelo nizka, saj moramo v sklopu kurativnih obiskov med odraslo populacijo razumeti tudi prve obiske, kjer ni bilo ugotovljene bistvene patologije in so v samem bistvu preventivni pregledi. Primerjava podatkov o opravljenih storitvah s podatki drugih evropskih držav je sicer otežena in delno pristranska zaradi velikih razlik v organiziranosti sistemov zobozdravstvenega varstva.

5.3. Slika 1: Število zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev, Slovenija, 2014 in 2023

Viri: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov – RIZDDZ (NIJZ 16).

ZOBOZDRAVSTVO 2023

ZOBOZDRAVSTVENA DEJAVNOST ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

911.341 obiskov → **2.188/1.000** otrok in mladostnikov
(do 19 let)

864.874 storitev, prevladujejo ORTODONTSKE STORITVE

- **62 %** otrok (0–5 let), si redno (vsaj 2-krat dnevno) čisti zobe. S starostjo narašča delež otrok, ki si čistijo zobe.

- **20 %** otrok in mladostnikov (6–17 let) si zobe čistijo največ enkrat dnevno ali ne vsak dan.

- V zadnjem letu je zobozdravnika obiskalo **93 %** otrok vstopnikov v šolo (6–7 let).

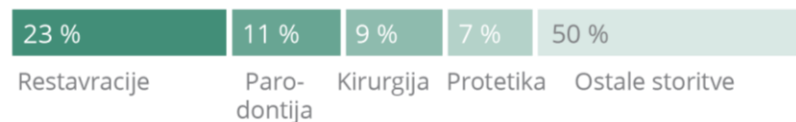

Viri: Publikacija Ustno zdravje otrok in mladostnikov 2019, Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

ZOBOZDRAVSTVENA DEJAVNOST ZA ODRASLE

2.138.661 obiskov → **1.226/1.000** odraslih (20 let in več)

3.738.845 storitev, prevladujejo RESTAVRACIJE

- **71 %** odraslih (18–74 let) si redno (vsaj 2-krat dnevno) čisti zobe.

- V zadnjem letu je zobozdravnika obiskalo

61 % odraslih (18–74 let), več žensk kot moških.

57 %

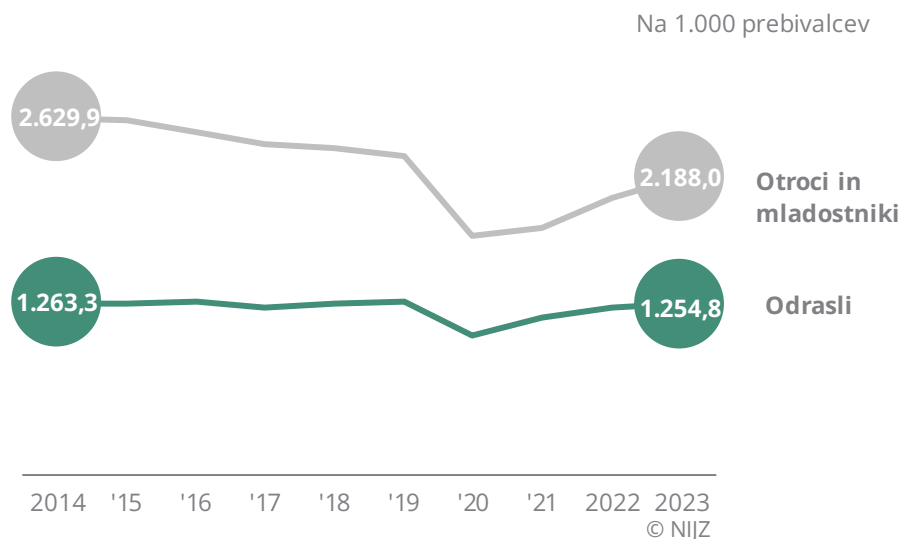
66 %

- **17 %** odraslih ni obiskalo zobozdravnika več kot 2 leti.

Viri: Publikacija Ustno zdravje odraslih 2019, Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

5.3. Slika 2: **Obiski v dejavnosti zobozdravstvenega varstva, Slovenija, 2014–2023**

Upad stopnje obiskov, ki se je zgodil v letu 2020, se je v zadnjih letih praktično nadoknadil.

Po začasnem zaprtju ambulant so bili predlagani tudi ukrepi, ki so omogočili ponovno odprtje zobozdravstvenih ambulant v takratnih epidemioloških razmerah, a so se neposredno izrazili na zmanjšanju števila obiskov. Terapevti so tako ob posameznemu obisku skušali opraviti čim več storitev, ki jih je bilo na podlagi doktrine mogoče opraviti ob enem obisku.

Zmanjšanje števila obiskov se sicer ni opazno izrazilo v zmanjšanju števila storitev, kar potrjuje opravljanje večjega števila storitev ob enem obisku.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

Primerjava obiskov med odraslimi prebivalci ter otroci in mladostniki kaže podobne spremembe skozi čas. Stopnja obiskov je med otroci in mladostniki višja, kar je deloma posledica narave dela ter prilagojenosti populaciji in njenim potrebam.

Prikazani podatki o vrsti posameznih storitev v absolutnih številkah so odraz velikosti populacije, kjer imamo na eni strani otroke in mladostnike do 19. leta starosti ter na drugi strani vse odrasle prebivalce.

Seveda pa je sama struktura oblike oziroma skupine zobozdravstvenih storitev odraz potreb posamezne skupine in v skupini razširjenih bolezenskih stanj ustne votline. Tako je bistveno več protetičnih storitev ter storitev endodontije in parodontije pri odraslih prebivalcih, na drugi strani je teh storitev pri otrocih opazno manj, a je več ortodontskih storitev.

5.3. Tabela 1: *Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike, Slovenija, 2014–2023*

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število obiskov										
Prvi stomatološki kurativni	190.819	196.022	178.457	177.318	181.675	181.205	158.519	173.135	182.546	192.024
Specialistični	19.230	19.382	18.433	18.959	17.099	15.998	13.525	12.738	13.821	13.294
Preventivni (serijski)	136.090	129.931	134.381	130.358	131.544	129.372	73.240	68.090	102.666	124.334
Ponovni	701.078	700.871	684.192	651.117	642.984	632.922	479.177	496.284	547.298	581.689
SKUPAJ	1.047.217	1.046.206	1.015.463	977.752	973.302	959.497	724.461	750.247	846.331	911.341
Na 1.000 otrok in mladostnikov (do 19 let)										
Kurativni ¹⁾	2.288,1	2.291,3	2.194,6	2.105,0	2.081,3	2.033,6	1.587,1	1.654,7	1.796,5	1.889,5
Preventivni (serijski)	341,8	324,9	334,7	323,8	325,3	316,9	178,5	165,2	248,0	298,5
Vsi obiski	2.629,9	2.616,2	2.529,3	2.428,8	2.406,6	2.350,5	1.765,6	1.819,8	2.044,5	2.188,0

¹⁾ Prvi stomatološki kurativni, specialistični in ponovni obiski.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

5.3. Tabela 2: *Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle, Slovenija, 2014–2023*

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število obiskov										
Prvi stomatološki kurativni	454.730	435.441	423.681	400.405	425.568	445.062	388.288	412.223	399.053	418.589
Specialistični	49.030	45.396	47.910	37.536	43.588	46.772	37.253	38.311	48.438	44.055
Preventivni (serijski)	13.916	14.797	14.212	9.361	13.269	11.443	18.312	12.880	17.575	19.077
Ponovni	1.583.779	1.590.122	1.631.565	1.589.520	1.612.054	1.640.091	1.290.423	1.496.501	1.612.875	1.656.940
SKUPAJ	2.101.455	2.085.756	2.117.368	2.036.822	2.094.479	2.143.368	1.734.276	1.959.915	2.077.941	2.138.661
Na 1.000 odraslih prebivalcev (20 let in več)										
Kurativni ¹⁾	1.255,0	1.245,2	1.264,9	1.218,7	1.249,5	1.268,2	1.015,5	1.148,9	1.215,7	1.243,6
Vsi obiski	1.263,3	1.254,1	1.273,4	1.224,3	1.257,5	1.275,0	1.026,3	1.156,5	1.226,1	1.254,8

¹⁾ Prvi stomatološki kurativni, specialistični in ponovni obiski.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

5.3. Tabela 3: **Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti, Slovenija, 2023**

Zobozdravstvene storitve	Zobozdravstvena dejavnost Število		SKUPAJ	Na 1.000 prebivalcev		SKUPAJ
	Otroci in mladostniki	Odrasli		Otroci in mladostniki	Odrasli	
Restavracije ¹⁾	189.359	851.168	1.040.527	454,6	499,4	490,6
Endodontija ²⁾	19.094	145.954	165.048	45,8	85,6	77,8
Parodontija ³⁾	23.410	404.249	427.659	56,2	237,2	201,6
Kirurgija						
Izdrti zobje	50.662	229.391	280.053	121,6	134,6	132,0
Drugo	15.084	121.262	136.346	36,2	71,1	64,3
Protetika						
Snemne proteze	262	48.181	48.443	0,6	28,3	22,8
Fiksne proteze	1.228	218.482	219.710	2,9	128,2	103,6
Ortodontija ⁴⁾	344.233	80.069	424.302	826,5	47,0	200,1
Druge storitve	221.542	1.640.089	1.861.631	531,9	962,3	877,7
SKUPAJ	864.874	3.738.845	4.603.719	2.076	2.194	2.170,6

¹⁾ Plombiranje.

²⁾ Krita in polnjenje koreninskih kanalov.

³⁾ Zdravljenje mehkih delov ustne votline.

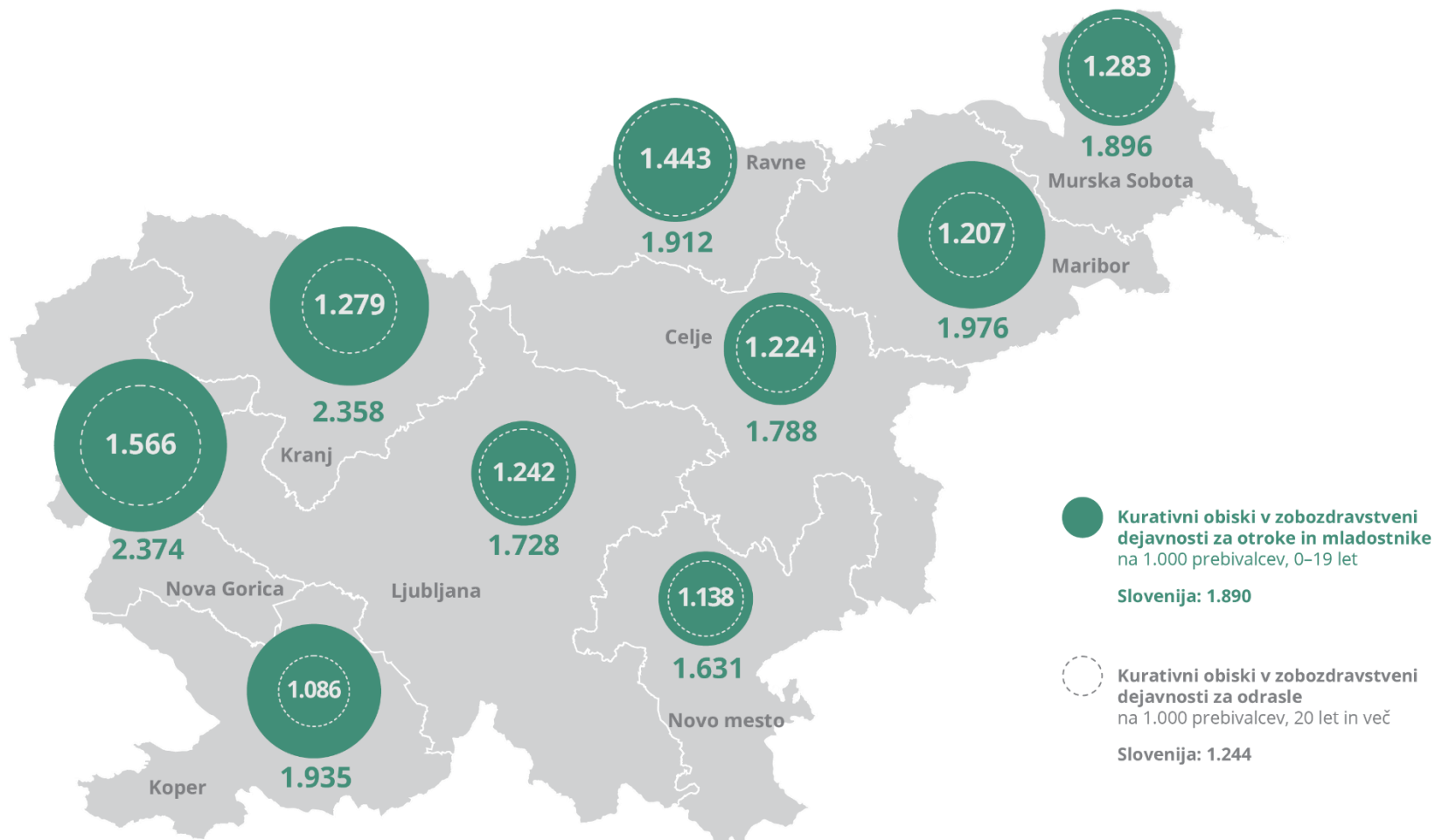
⁴⁾ Čeljustna in zobna ortopedija.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

REGIONALNE PRIMERJAVE

5.3. Slika 3: **Kurativni obiski na 1.000 prebivalcev v dejavnosti zobozdravstvenega varstva** po zdravstvenih regijah, Slovenija, 2023

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

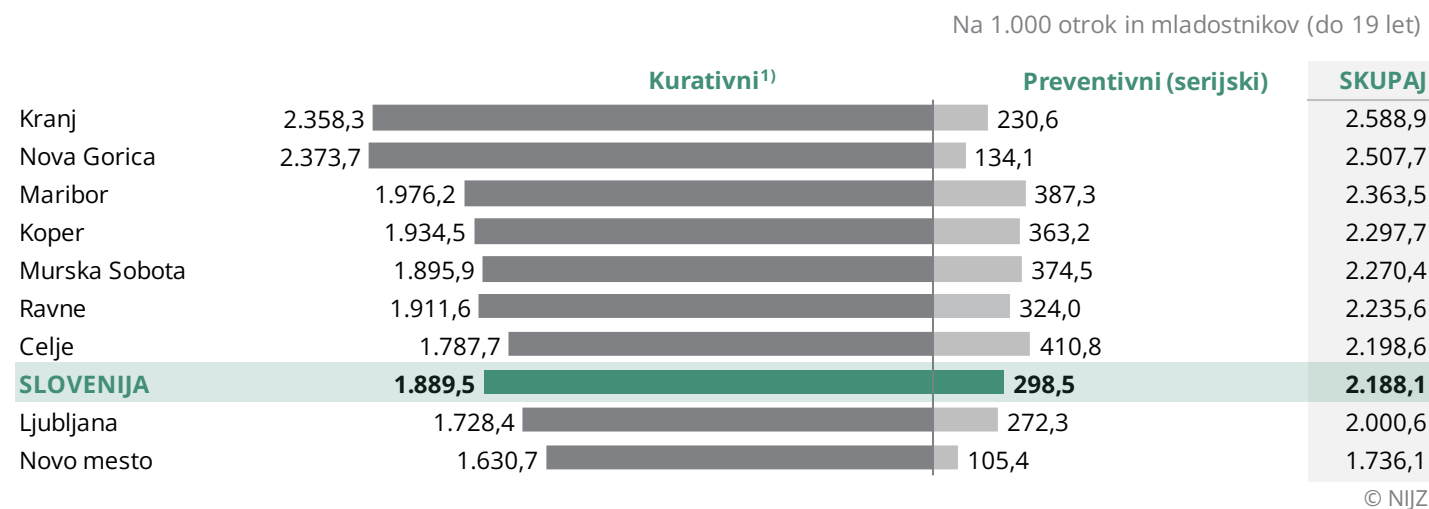

3.5. Tabela 4: **Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike** po zdravstvenih regijah, 2023

	Celje	Nova Gorica	Koper	Kranj	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Novo mesto	Ravne	SLOVENIJA
Število obiskov										
Prvi stomatološki kurativni	27.297	6.746	6.829	28.385	75.860	17.033	8.633	14.609	6.632	192.024
Specialistični	1.485	926	741	1.410	3.228	2.169	755	1.613	967	13.294
Preventivni (serijski)	24.770	2.634	10.528	9.981	38.156	23.278	7.377	3.259	4.351	124.334
Ponovni	79.002	38.956	48.505	72.261	163.138	99.575	27.958	34.218	18.076	581.689
SKUPAJ	132.554	49.262	66.603	112.037	280.382	142.055	44.723	53.699	30.026	911.341

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

3.5. Slika 4: **Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike** po zdravstvenih regijah, 2023

¹⁾ Prvi stomatološki kurativni, specialistični in ponovni obiski.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

3.5. Tabela 5: **Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle** po zdravstvenih regijah, Slovenija, 2023

	Celje	Nova Gorica	Koper	Kranj	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Novo mesto	Ravne	SLOVENIJA
Število obiskov										
Prvi stomatološki kurativni	64.426	24.473	25.606	41.076	128.185	55.074	29.747	28.310	21.692	418.589
Specialistični	2.745	3.057	3.356	3.770	12.560	10.694	4.200	2.049	1.624	44.055
Preventivni (serijski)	37	3.373	419	2.824	10.861	1	683	869	10	19.077
Ponovni	236.909	101.717	108.830	167.507	536.107	259.703	87.009	99.857	59.301	1.656.940
SKUPAJ	304.117	132.620	138.211	215.177	687.713	325.472	121.639	131.085	82.627	2.138.661
Na 1.000 odraslih prebivalcev (20 let in več)										
Kurativni ¹⁾	1.224,3	1.566,4	1.086,1	1.278,9	1.241,9	1.207,0	1.283,2	1.137,5	1.443,3	1.243,6
Vsi obiski	1.224,5	1.607,3	1.089,5	1.295,9	1.261,8	1.207,0	1.290,4	1.145,1	1.443,4	1.254,8

¹⁾ Prvi stomatološki kurativni, specialistični in ponovni obiski.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

3.5. Tabela 6: **Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike po zdravstvenih regijah, 2023**

Zobozdravstvene storitve	Celje	Nova Gorica	Koper	Kranj	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Novo mesto	Ravne	SLOVENIJA
Število										
Restavracije ¹⁾	22.492	7.848	13.101	28.382	60.473	25.638	7.515	15.665	8.245	189.359
Endodontija ²⁾	2.534	712	1.000	2.337	5.386	3.661	1.309	1.461	694	19.094
Parodontija ³⁾	2.447	999	1.518	3.980	8.360	2.374	2.047	892	793	23.410
Kirurgija										
Izdrti zobje	7.578	2.499	3.366	7.654	13.734	6.765	2.822	3.869	2.375	50.662
Drugo	2.916	646	791	1.909	4.245	1.998	957	1.247	375	15.084
Protetika										
Snemne proteze	4	2	14	15	59	79	48	41	0	262
Fiksne proteze	36	28	36	85	489	218	104	223	9	1.228
Ortodontija ⁴⁾	41.731	29.764	35.815	41.992	77.325	60.795	25.713	21.826	9.272	344.233
Druge storitve	28.864	8.250	15.655	27.726	76.414	32.014	11.202	15.781	5.636	221.542
SKUPAJ	108.602	50.748	71.296	114.080	246.485	133.542	51.717	61.005	27.399	864.874
Na 1.000 otrok in mladostnikov (do 19 let)	1.801,3	2.583,4	2.459,6	2.636,1	1.758,8	2.221,8	2.625,5	1.972,3	2.040,0	2.076,5

¹⁾ Plombiranje.

²⁾ Krtja in polnjenje koreninskih kanalov.

³⁾ Zdravljenje mehkih delov ustne votline.

⁴⁾ Čeljustna in zobna ortopedija.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

5.3. Tabela 7: **Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle** po zdravstvenih regijah, 2023

Zobozdravstvene storitve	Celje	Nova Gorica	Koper	Kranj	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Novo mesto	Ravne	SLOVENIJA
Število										
Restavracije ¹⁾	107.715	58.163	63.685	98.767	267.288	123.225	47.029	54.388	30.908	851.168
Endodontija ²⁾	16.592	11.188	8.029	18.034	42.845	28.142	7.685	8.277	5.162	145.954
Parodontija ³⁾	48.484	37.135	31.861	53.091	121.061	52.255	24.379	18.586	17.397	404.249
Kirurgija										
Izdrti zobje	29.889	14.311	12.213	23.415	59.950	44.417	21.626	13.142	10.428	229.391
Drugo	18.459	10.207	6.030	10.359	36.054	24.401	7.158	5.789	2.805	121.262
Protetika										
Snemne proteze	7.205	2.236	2.813	4.314	15.300	8.136	3.585	2.745	1.847	48.181
Fiksne proteze	31.724	14.531	13.095	21.431	65.286	38.699	11.141	13.934	8.641	218.482
Ortodontija ⁴⁾	330	415	226	522	67.158	619	28	9.038	1.733	80.069
Druge storitve	216.572	91.416	118.192	172.424	473.721	286.903	104.877	104.462	71.522	1.640.089
SKUPAJ	476.970	239.602	256.144	402.357	1.148.663	606.797	227.508	230.361	150.443	3.738.845
Na 1.000 odraslih (20 let in več)	1.920,4	2.903,9	2.019,1	2.423,1	2.107,6	2.250,3	2.413,5	2.012,3	2.628,1	2.194

¹⁾ Plombiranje.

²⁾ Kritja in polnjenje koreninskih kanalov.

³⁾ Zdravljenje mehkih delov ustne votline.

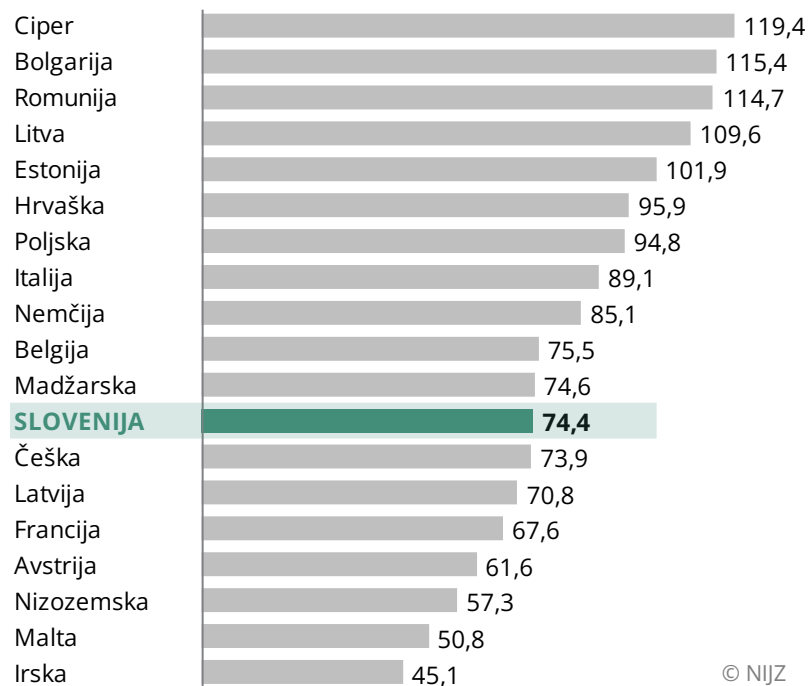
⁴⁾ Čeljustna in zobna ortopedija.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294).

MEDNARODNE PRIMERJAVE

5.3. Slika 5: **Število zobozdravnikov** na 100.000 prebivalcev, Slovenija in nekatere članice EU, 2022

© NIJZ

Glede števila zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev se je Slovenija uvrstila na 12. mesto med 19 članicami EU.

Viri: EUROSTAT, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hlth_rs_prs2_custom_10692541/default/table?lang=en, 14. 01. 2025.

DEFINICIJE

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Ponovni obisk		Ponovni obisk je vsak osebni stik z zobozdravnikom, zdravstvenim delavcem ali sodelavcem v zvezi z boleznijo, ki je navedena ob pregledu (serijskem, stomatološkem, specialističnem).	Podatki so v agregirani obliki zbrani v Poročilu o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294). Se ne prikazujejo po spolu, starosti in diagnozi.	Further visit
Prvi stomatološki kurativni obisk		Stomatološki kurativni obisk je vsak prvi obisk pri zobozdravniku za določen primer (v zvezi z določeno boleznijo ali stanjem), največkrat enkrat na leto.	Podatki so v agregirani obliki zbrani v Poročilu o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294). Se ne prikazujejo po spolu, starosti in diagnozi.	First curative attendance (stomatological)
Preventivni (serijski) obiski		Preventivni (serijski) obiski so obiski oseb iz določene populacijske skupine, ki so bile po določeni metodologiji dela serijsko pregledane zaradi ugotavljanja zdravstvenega stanja zob in ustne votline, pri čemer so bile ugotovitve tudi zabeležene (dokumentirane).	Podatki so v agregirani obliki zbrani v Poročilu o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294). Se ne prikazujejo po spolu, starosti in diagnozi.	Preventive (serial) attendances
Specialistični obisk		Specialistični obisk je obisk pri zobozdravniku specialistu z namenom specialistične, diagnostične in terapevtske obravnave, praviloma na osnovi napotnice.	Podatki so v agregirani obliki zbrani v Poročilu o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294). Se ne prikazujejo po spolu, starosti in diagnozi.	Specialistic attendance
Zdravstvena regija		Regija pomeni pokrajino, območje, predel ali ozemlje, ki ga družijo podobne ali celo istovetne naravne in/ali družbene značilnosti. Pod pojmom zdravstvena regija je tako opredeljeno območje, ki ga družijo socialne, medicinske, epidemiološke, higienske, zdravstvene in ekološke značilnosti.	Regionalizacija na zdravstvene regije je bila narejena za potrebe zdravstvene statistike, in sicer na podlagi analize gravitacijskih območij.	Health region

SEZNAM SLIK

5.3. Slika 1: Število zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev, Slovenija, 2014 in 2023	2
5.3. Slika 2: Obiski v dejavnosti zobozdravstvenega varstva , Slovenija, 2014–2023	4
5.3. Slika 3: Kurativni obiski na 1.000 prebivalcev v dejavnosti zobozdravstvenega varstva po zdravstvenih regijah, Slovenija, 2023	7
3.5. Slika 4: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike po zdravstvenih regijah, 2023	8
5.3. Slika 5: Število zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev, Slovenija in nekatere članice EU, 2022.....	12

SEZNAM TABEL

5.3. Tabela 1: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike , Slovenija, 2014–2023.....	5
5.3. Tabela 2: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle , Slovenija, 2014–2023	5
5.3. Tabela 3: Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti , Slovenija, 2023.....	6
3.5. Tabela 4: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike po zdravstvenih regijah, 2023	8
3.5. Tabela 5: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle po zdravstvenih regijah, Slovenija, 2023	9
3.5. Tabela 6: Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike po zdravstvenih regijah, 2023	10
5.3. Tabela 7: Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle po zdravstvenih regijah, 2023.....	11